

ספר נחום

א:1-א:14

[א:3] בשערה ב כת שין בקריה וסימנ בסופה ובשערה . ישופני • [4] גוער ב בק[רי]ה וסימנ [גוער ב]ים
ויב[ש]הו . הנני גער [לכם] • [10] אוכלו ג בקריה כקש . קברות . ושלאחריו •

Ch 1

1/2	משא ניגוה ספר חזון נחום האלקשי: אל קנוא ונקם יהוה נקם יהוה ובעל	ל . ל
3	חמה נקם יהוה לצריו ונוטר הוא לאיביו: יהוה ארך אפים וגדול כח ונקמה	ל ומל . ל ק
4	לא ינקה יהוה בסופה ובשערה דרכו וענן אבק רגליו: גוער בים ויבשהו	ל ב כת בשין . ב . ל
5	וכלהנהרות החריב אמלל בשן וכרמל ופרח לבנון אמלל: הרים רעשו	
6	ממנו והגבעות התמגגו ותשא הארץ מפניו ותבל וכל יושבי בה: לפני	ל וחט
7	זעמו מי יעמד ומי יקום בחרון אפו חמתו נתכה כאש והצרים נתצו ממנו:	ל . ל . ג
8	טוב יהוה למעוז ביום צרה וידע חסי בו: ובשטף עבר כלה יעשה מקומה	
9	ואיביו ירדף חשד: מהתחשבון אל יהוה כלה הוא עשה לא תקום פעמים	ל . בספ
10	צרה: כי עדסירים סבלים וכסבאם סבואים אוכלו כקש יבש מלא: ממד	ל . ל . ל . ל מל ג
11	יצא חשב על יהוה רעה יעץ בליעל: [פ]	ל . א . ל חט
12	כה אמר יהוה אס שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר וענתד לא אענד עוד:	ל . ל . ל . ג . ל
13	ועתה אשב מטהו מעליד ומוסרתיד וצנה עליד יהוה לא יזרע	ל
14	משמד עוד מבית אליהי אכרית פסל ומסכה אשים קברד כי קלות: [ס]	ל . ל

Mm 1:3 בשערה Twice written (with) שין in the Bible, and (their) references are: Nah 1:3; Job 9:17•

1:4 גוער Twice in the Bible, and (their) references are: Nah 1:4; Mal 2:3•

1:10 אוכלו Three times in the Bible: Nah 1:10; Neh 2:3; 2:13•

Mp 1:6 כאש ל . – This note differs from the text of N since there are more than one occurrences of this lemma (even just in the extant portion of N, e.g. Jer 4:4)•

ג.ג.נתצו . – Three times, twice in this form (here and Jer 4:26), and once with a prefixed ו, Ezek 16:39•

1:9 י . בספ:עשה • – This lemma has no circellus•

1:10 ל . מל ג:אוכלו • – This note's expected wording would be: ל . ג . חד מל , "three times, one is plene"•

1:11 ל . חט:יעץ • – This lemma has no circellus•

[5:ב] ישתקשקון לך יאספון לך יבהלון לך יגועון לך ידחקון לך יתחבון לך יובילו לך יזידון לך יחילו לך יטיפון לך יחלון לך יטיפון לך יכרתון לך ילקטון לך ימלאון לך ינובון לך יסברון לך יעדרון לך יפילו לך יקימון לך ירויון לך ישקון לך יתמלאון לך • [10:ב] ואין קצה ה בקריה וסימנהון לאצרתיו . למרכבתיו . לתכונה . לגויה . ומצרים •

Ch 2

ל	הָנָה עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מִבְּשָׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם חֲגִי יְהוּדָה חֲגִיךָ שְׁלָמִי	1
ל	נְדַרְיָךְ כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לְעִבְוֹר־בְּךָ בְּלִיעַל פֶּלֶה נִכְרַת: עָלָה מִפִּיךָ עַל־פְּנֵיךָ	2
ל וכת ה.	נִצְוֹר מְצוּרָה צִפֵּה־דָרְךָ חֲזַק מִתְנַיִם אֲמַץ כַּח מְאֹד: כִּי שָׁב יְהוָה אֶת־גְּאוֹן	3
ל	יַעֲקֹב כְּגֹאֲזוֹן יִשְׂרָאֵל כִּי בְקִקּוֹם בְּקִקִּים וּזְמִרִיָּהֶם שָׁחַתוּ: מִגֵּן גְּבֻרֵיהֶו מְאֹדִים	4
ל	אֲנָשֵׁי־חֵיל מְתַלְעִים בְּאִש־פְּלֹדֶת הַרְכָּב בַּיּוֹם הַכִּינּוּ וְהַבְרִטִים הֲרַעְלוּ: [פ]	5
ל וכת ה.	בַּחֻצוֹת יִתְהַלְלוּ הַרְכָּב יִשְׁתַּקְשְׁקוּן בְּרַחֲבוֹת מְרִאִיהֶן כַּלְפִּידִים כַּבְּרָקִים	6
ל	יְרוּצְצוּ: יִזְכַּר אֲדִירָיו יִבְשְׁלוּ בַּהֲלֻכּוֹתֶם יִמְהַרוּ חוֹמֹתָהּ וְהִכּוּן הַסֶּכֶד: שְׁעָרֵי	7
ל	הַנְּהָרוֹת נִפְתָּחוּ וְהַהֵיכָל נִמוּג: וְהָעַב גִּלְתָּהּ הֵעֲלִתָּהּ וְאִמְהַתִּיהָ מִנְּהָגוֹת	8
ל	כְּקוֹל יוֹנִים מְתַפַּפֶּת עַל־לִבְבֶיהָ: וְנִינּוּהָ כַּבְּרֻכַת־מַיִם מִימֵי הָיָה וְהָמָה נְסִים	9
ל	עֲמָדוֹ עֲמָדוֹ וְאִין מִפְּנֵה: בָּזוּ כֶסֶף בָּזוּ זָהָב וְאִין קֶצֶה לְתַכּוּנָהּ כְּבָד מִכָּל	10

Mm 2:5 – This cumulative masoretic note provides an almost complete alphabetical list of unique words beginning with י and ending with ון (third person plural imperfect with paragogic ון). The list items are: Nah 2:5, א Ps 104:22, ב Ps 104:29, ג Ps 104:29, ד Joel 2:8, ה Ezra 6:5, ו Zeph 3:10, ז Deut 17:13, ח Isa 13:8, ט Mic 2:6, י Isa 51:5, יא Mic 2:6, יב Josh 3:13, יג Ps 104:28, יד Ezek 32:6, טו Ps 92:15, טז Ps 104:27, יז Isa 7:25, יח Job 29:24, יט Job 4:4, כ Ps 36:9, כא Hos 13:2, כב Job 16:10. – Details: יטיפון (Mic 2:6) is in the list twice; יכרתון (Josh 3:13) is unique as a pausal form with *zāqep*; יסברון appears in L’s text as ישברון (Ps 104:27), but here serves as the ס-word; ישתקשקון (Nah 2:5) is the note’s anchor but a different ש-word appears in the list•

2:10 Five times in the Bible, and their references are: Isa 2:7 bis; Nah 2:10; 3:3; 3:9. – In N, at Nah 3:9, קצה is vocalized with *sēgōl* instead of *šerê*•

Mp 2:5 ד:מראייהו – Four times, twice in this form (here and Ezek 1:5), and twice with a prefixed ו (Gen 41:21; Lev 14:37)•

ו | ו ל:בְּהִלְכוֹתֶם 2:6. The ו is not (read). – For differences between Eastern and Western traditions, see Yeivin, *Hebrew Language*, 883 and Ginsburg 1, §629•

2:10 ה:לְתַכּוּנָהּ – This note differs from the text of L since the lemma is unique (also note that in L the lemma is (לְתַכּוּנָהּ). Perhaps the masoretic note, ה, was repeated from the adjacent note for קצה•

ל חט:כְּבָד – Originally, the note was written ב חט, “twice defective,” but it is clear in the manuscript that the note was changed to ל חט. The lemma is unique, but see Gen 31:1 for the defective form with a prefixed ה. Cf. the Mp notes in A, L, S¹ which read: חט•

ספר נחום

ב:11-8:ג

[12] הוא דכת היא ו בקריה וסימנהון ומרעה . עמל . עון . חלקך . ומראה . מידך • [14] ישמע י בקריה וסימנ תשמרו . בארצך . וגלתו . כהקיר . במקום . בסוגר . כנוריד . מלאככה . יעקבם . וגם נביאים . וחד וישמע • [ג:3] מעלה ח בקריה וסימנהון שמואל . אסיא . שיציא . נהרהון . דמואבאי . וברק . ברקין . בבבל •

- 11 כְּלִי חֲמֻדָּה: בּוֹקָה וּמְבוֹקָה וּמְבֻלָּקָה וְלֵב נֶמֶס וּפֶקַ בְּרַפִּים וְחִלְחָלָה בְּכָל- ל . ל . ל
- 12 מְתוּנִים וּפְגִי כָלָם קִבְּצוּ פְּאֲרוֹר: אֵיָה מְעוֹן אַרְיֹת וּמְרַעָה הוּא לַפְּרָיִם ל . בבלא היא כת
- 13 אֲשֶׁר הִלְךְ אַרְיָה לְבִיא שָׁם גּוֹר אַרְיָה וְאִין מַחְרִיד: אַרְיָה טָרַף בְּדֵי גְרֹתָיו ל
- 14 וּמַחְנֶק לְלִבְאֲתָיו וַיִּמְלֵא-טָרְף חֲרָיו וּמַעֲנִתָיו טְרַפָּה: הַנְּגִי אֱלִיד נָאִם יְהוָה ל . ל . ל . ל
- ל מפק הי צְבָאוֹת וְהַבְּעֲרָתִי בַעֲשׂוֹן רִכְבָּה וּכְפִירִיד תֵּאכַל חָרֵב וְהַכְרַתִּי מֵאֲרִץ טְרַפָּד
- Ch 3 וְלֹא-יִשְׁמַע עוֹד קוֹל מְלֹאכְכָה: [פ] י . ל וכת ה
- 1/2 הוּי עֵיר דְּמִים כְּלָה בַּחֲשׁ פֶּרֶק מְלֹאָה לֹא יִמְיֵשׁ טָרְף: קוֹל שׁוֹט וְקוֹל רַעֲשׁ ל . ז
- 3 אוֹפֶן וְסוֹס דְּהַר וּמְרַכְבָּה מְרַקְדָּה: פֶּרֶשׁ מַעֲלָה וְלֵהֵב חָרֵב וּבְרַק חֲנִית וְרֵב ל
- 4 חָלַל וְכַבֵּד פֶּגַר וְאִין קֶצֶה לְגוֹיָה יִכְשְׁלוּ בְּגוֹיָתָם: מְרֵב זְנוּנֵי זוֹנָה טוֹבַת חֵן ה . | וכש ק
- 5 בַּעֲלַת כְּשָׁפִים הַמְכֹּרֶת גּוֹיִם בְּזוּנוּיָהּ וּמִשְׁפָּחוֹת בְּכַשְׁפֵּיהּ: הַנְּגִי אֱלִיד נָאִם ל . ל
- ל בריש יְהוָה צְבָאוֹת וְגִלְתִּי שׁוֹלִיד עַל-פְּנֵי וְהִרְאִיתִי גּוֹיִם מְעֹרָד וּמִמְלָכוֹת קְלוּנִיד:
- 6 וְהִשְׁלַכְתִּי עַל־יַד שְׁקָצִים וּנְבִלְתִּיד וְשִׁמְתִּיד כְּרָאִי: וְהָיָה כָּל-רֹאֵיד יִדּוֹד מִמֶּיד ל . ל . ל
- 8 וְאִמַּר שְׂדֵדָה נִינּוּה מִי יִנּוּד לָהּ מֵאִין אֲבִיקֵשׁ מִנְחָמִים לָהּ: הִתִּיטִיבִי מִנָּא ל . טבי ק
- 9 אֲמוֹן הִישָׁבָה בְּיֹאֲרִים מִים סְבִיב לָהּ אֲשֶׁר-חִיל יוֹם מִים חוֹמָתָה: כּוֹשׁ עֲצָמָה ל . ל . ל

Mm 2:12 is written six times in the Bible, and their references are: Nah 2:12; Ps 73:16; Job 31:11; Eccl 9:9; Dan 8:26; 1 Chr 29:16. – The six items in this note are different from the five items in Weil §3702. For a discussion of this note, see the chapter on Babylonian Influences, subsection 7d•

2:14 Ten times in the Bible, and (their) references are: Exod 23:13; Isa 60:18; 65:19; Jer 6:7; 33:10; Ezek 19:9; 26:13; Nah 2:14; Job 37:4; Neh 6:7; and once 2 Chr 30:27•

3:3 Eight times in the Bible, and their references are: 1 Sam 7:10; Jer 33:6; 33:18; Isa 8:7; Jer 48:35; Nah 3:3; Ps 135:7; Jer 50:9. – The Aramaic mnemonic presents references in an order that composes a sentence: “Samuel the physician destroyed the (morning) light of the Moabites and the morning star shines in Babylon.” Details: the lemma at Jer 50:9 has a prefixed ו. For a similar mnemonic note, see the Mm note in N at Jer 48:35. See Neusner, *Yoma*, 14:73; Goldman, *Rosh Hashanah*, 16:60•

Mp 2:11 – ל:פארור. – This note differs from the text of N as the lemma appears twice: see in N, Joel 2:6 which has this lemma and a Mp note of “unique”•

2:12 בבלא היא כת:הוא. (In) Babylonia היא is written, but הוא is read. – For a discussion of this note, see the Introduction to Masoretic Notes, section 2•

2:13 ל:טרפה. Unique (outside of Torah)•

3:1 ז:ימיש. – The ז should be written to the right of the Mp note ל on the word טָרַף instead of to its left•

ל:טרף. Unique (in the book). – The ל should be written to the left of the previous Mp note ז instead of to its right•

3:8 טביק:התיטיבי. – Unlike other *qarê* notes in the Book of Nahum, this was not accompanied by י (see the Introduction to Masoretic Notes, section 2). The middle י of the lemma and the note have been added by a second hand. See Ginsburg 1, ח §629, for this lemma as an East-West difference•

10	ומצרים ואין קצה פוט ולובים היו בעזרתך: גם-היא לגלה הלכה בשבי ה. ל
	גם עלליה ירטשו בראש כל-חוצות ועל-נכבדיה ידו גזל וכל-גדליה ל. ל. ל
11	רתקו בזקים: גם-את תשכרי תהי געלמה גם-את תבקשי מעוז מאויב: ל. ל. ל
12	כל-מבצריך תאנים עס-בבורים אס-ינעו ונפלו על-פי אוכל: הנה עמד ה. מ. ל
13	
14	נשים בקרבך לאיביך פתוח נפתחו שערי ארצך אכלה אש בריחיד: מי ל. מ. ל. ל. מ. ל
15	מצור שאבי-לך חזקי מבצריך באי בטיט ורמסי בחמר החזיקי מלבן: שם ל. ל
	תאכלך אש תכריתך חרב תאכלך כילק התכבד כילק התכבדי בארבה: ל. ל. ל
16	הרבית רכליך מכוכבי השמים ילק פשט ויעף: מנזריך בארבה וטפסריך ל. ל
17	
	כגוב גבי החונים בגדרות ביום קרה שמש זרח ונדד ולא-נודע מקמו ל. ל. ל. ב. ד. ל. וחס
18	איים: נמו רעיך מלך אשור ישכנו אדיריך נפשו עמד על-ההרים ואין ל. ל
19	מקבץ: אין-כהה לשברך נחלה מכתך כל שמעי שמעך תקעו כף עליך כי ל. ג

על-מי לא-עברה רעתך תמיד:

Mp 3:9 ל:כוש. Unique (at the beginning of a verse in the book). – The only other time this lemma starts a verse is Ezek 30:5•

קצה See comments to the Mm note at Nah 2:10•

3:10 ירטשו Unique (in the book)•

3:15 ל:כילק. Unique (in the book). – This lemma also appears at Jer 51:14. Perhaps this note belongs on the other occurrence of this same word in this verse which is a unique pausal form•

3:17 ב:קרה – This note differs from the text of L since there are three occurrences of this form in L: Nah 3:17; Prov 25:20; Job 37:9. Perhaps the note was intended for the phrase ביום קרה which only occurs twice (Nah 3:17; Prov 25:20). However, for explanations involving the possibility that this note has its origins in Babylonian masoretic traditions, see the chapter on Babylonian Influences, subsection 6e•